

Sygn. akt IC 768/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2017r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jacek Szerer

Protokolant : Magdalena Paruch

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2017r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa J. C.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powódki J. C. kwotę 100.000,00 zł (sto tysięcy złotych, zero groszy) wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie począwszy od dnia 05 stycznia 2017 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki koszty procesu w kwocie 6.417 zł, w tym kwotę 5.417 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Świdnicy kwotę 4.000 zł tytułem brakującej opłaty od pozwu, od której powódka była zwolniona.

Sygn. akt I C 768/17

UZASADNIENIE

Powódka J. C. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 100.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto domagała się zasądzenia na jej rzecz od strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazała, iż w wypadku z dnia (...) r. śmierć poniósł jej (...) syn O. C.. Podnosiła, iż zgon dziecka był dla niej ogromnym szokiem ; skutek tego zdarzenia utraciła aktywność życiową.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

W uzasadnieniu zarzuciła, iż żądana kwota jest wygórowana, a dotychczas wypłacona kwota 20.000,00 zł spełnia swą funkcję kompensacyjną.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu (...) r. w J. R. C. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że wbrew obowiązującym przepisom regulującym przewożenie osób pojazdami przewoził w jednoosobowej kabinie ciągnika

rolniczego marki (...) nr rej. (...) syna O. C., w wyniku czego wypadł on przez źle zabezpieczone tylne okno pojazdu pod koła ciągniętej przyczepy, doznając obrażeń ciała w postaci złamania kości czaszki wraz z masywnym rozerwaniem tkanki mózgowej, wywołujących zatrzymanie krążenia i oddychania, następstwem czego była jego śmierć.

dowód: postanowienie o przedstawieniu zarzutów- k. 16

W dacie powyższego zdarzenia pojazd sprawcy posiadał obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w towarzystwie ubezpieczeniowym- (...) S.A.

Bezsporne

Powódka bardzo przeżyła śmierć syna. Doznała szoku i traumy. Miała problemy ze snem i apetytem; schudła. Zażywała tabletki uspokajające. Nie korzystała z pomocy psychologa ani psychiatry. Jej życie zmieniło się na niekorzyść.

O. był radosnym dzieckiem, lubił się przytulać, był bardzo związany z matką i starszymi braćmi. Spędzali ze sobą dużo czasu; powódka nie pracowała. Wspólnie celebrowali uroczystości rodzinne.

Powódka była wesoła, towarzyska, szczęśliwa. Obecnie jest wycofana, smutna. Zdarza się, że ma problemy ze snem, śpi niespokojnie. Nadal regularnie chodzi na cmentarz, odwiedza grób syna. Często wspomina zmarłe dziecko, szuka wsparcia w Internecie, na forach osób, które utraciły dziecko.

dowód: zeznania świadka M. I.- k. 103

F. Z.- k. 103

przesłuchanie powódki- k. 113

Pismem z dnia 26 października 2016 r. powódka zgłosiła szkodę pozwanemu, żądając zapłaty na jej rzecz kwoty 150.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia z art. 446 § 4 kc.

W odpowiedzi na powyższe zgłoszenie (...) S.A. przyznało powódce kwotę 20.000,00 zł z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę w postaci śmierci syna.

dowód: zgłoszenie roszczeń odszkodowawczych- k. 17- 20

pismo (...) S.A. z dnia 17.11.2016 r. – k. 30

Sąd zważył co następuje:

Powództwo z przyczyn szczegółowo omówionych poniżej zasługiwało na uwzględnienie.

Powódka domagała się od strony pozwanej zapłaty zadośćuczynienia w wysokości 100.000,00 zł za krzywdę doznaną w związku ze śmiercią syna O. C. która to śmierć nastąpiła wskutek obrażeń doznanych w wypadku z dnia (...) r., wskazując na przepis art. 446 § 4 k.c jako podstawę prawną żądania.

Strona pozwana uznała roszczenie co do zasady, kwestionując dochodzone pozwem roszczenie co do wysokości.

Stan faktyczny sprawy Sąd ustalił w oparciu o akta szkody, przesłuchanie powódki, zeznania świadków F. Z., M. I. oraz dokumentację. Co do zasady treści, prawdziwości, rzetelności dowodów wskazanych wyżej dokumentów żadna ze stron nie kwestionowała, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne. Z kolei zeznaniom powódki i świadków, w ocenie Sądu, należało przypisać walor wiarygodności z tego względu, iż w poszczególnych zakresach zeznania ich korespondują z przedłożonymi dowodami z dokumentów, nadto ich relacja jest wynikiem subiektywnego odczuwania przez nich krzywdy, a zatem nie sposób jej deprecjonować.

W myśl zaś przepisu art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę obowiązany jest do jej naprawienia. Na zasadach ogólnych odpowiedzialność ponoszą również kierujący mechanicznymi środkami komunikacji, nie będący ich posiadaczami samoistnymi bądź zależnymi. Na mocy przepisów dotyczących ubezpieczeń majątkowych odpowiedzialność ta obciąża w istocie ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej sprawcy wypadku, bowiem w myśl przepisu art. 35 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych /Dz. U. z dnia 16 lipca 2003 roku, Nr 124, poz. 1152 z późn. zm./ ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Podkreślenia jednakże wymaga, iż zgodnie z treścią art. 34 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Zaznaczyć trzeba, iż zakres odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń za powstałą szkodę jest uzależniony od zakresu odpowiedzialności ubezpieczonego - posiadacza lub kierującego pojazdem.

Skoro zatem posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem pojazdu szkodę, której następstwem jest między innymi śmierć, to w ramach zawartej umowy ubezpieczenia ubezpieczyciel przejmuje odpowiedzialność sprawcy, taka jest bowiem istota ubezpieczenia się od odpowiedzialności cywilnej (art. 9 ust. 1 ustawy z 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, art. 822 k.c.). Dopiero wyłączenie odpowiedzialności posiadacza pojazdu (bądź ewentualne jej ograniczenie co do zakresu) skutkowałoby również uwolnieniem od tej odpowiedzialności jego ubezpieczyciela (bądź jej ograniczeniem).

Podstawy prawnej roszczeń powódki upatrywać należy w treści art. 446 § 4 k.c. w zw. z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz.1152 z późn. zm.). Z dyspozycji art. 446 § 4 k.c. wynika, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu (uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia). Przepis ten, obowiązujący od sierpnia 2008 r. a więc także w dacie wypadku ojca/męża powodów, stanowi podstawę dla roszczeń o zasądzenie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę dla osób najbliższych zmarłemu.

Krąg osób uprawnionych do zadośćuczynienia jest taki sam, jak w art. 446 § 3 k.c. (por. Z. Radwański, A. Olejniczak, Zobowiązania..., s. 268). Uprawnionymi do żądania kompensaty są wyłącznie członkowie rodziny zmarłego, przy czym muszą być to najbliżsi członkowie tej rodziny. W ocenie Sądu powodowie powyższą przesłankę spełniają. Dokonując oceny czy dana zmarła osoba była osobą najbliższą dla występującego z roszczeniem o zadośćuczynienie należy zwrócić uwagę na istotę zadośćuczynienia wskazanego w omawianym przepisie. Przewidziane w art. 446 § 4 k.c. zadośćuczynienie służy bowiem kompensacie krzywdy po stracie osoby najbliższej, a zatem uszczerbku dotyczącego subiektywnej sfery osobowości człowieka, w szczególności cierpienia, bólu i poczucia osamotnienia, złagodzeniu cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomocy pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji, ograniczenia sfery korzystania z przyjemności (vide: wyrok SA w Poznaniu z dnia 2012-05-16 LEX nr 1213847; IV CSK 416/11; wyrok SN 2012-05-10 LEX nr 1212823). Powyższa interpretacja przepisów nie pozwala na odmówienie powodom prawa do żądania zadośćuczynienia, bowiem nie można matce odmówić prawa odczuwania cierpienia, bólu i osamotnienia wywołanego nagłą śmiercią syna. Zatem syn O. C. ponad wszelką wątpliwość był dla powódki osobą najbliższą.

Podobnie za ziszczonej uznać należy kolejny warunek przyznania zadośćuczynienia, tj. doznanie przez powódki szkody niemajątkowej (krzywdy). Istotą szkody niemajątkowej wiąże się z naruszeniem czysto subiektywnych przeżyć człowieka" (vide: Z. R., Zadośćuczynienie pieniężne..., s. 166). Zadośćuczynienie ma za zadanie wyrównać krzywdę w postaci naruszenia prawa do życia w rodzinie, jak też ból, cierpienie i poczucie osamotnienia spowodowany utratą najbliższej osoby (wyrok SA w Lublinie z dnia 7 lipca 2009 r., II AKa 44/09, LEX nr 523973). Naruszenie prawa

do życia w rodzinie stanowi dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich. Inaczej mówiąc, krzywda to szkoda niemajątkowa, która objawia się przede wszystkim w dotkliwych ujemnych przeżyciach psychicznych, bólu, żalu, poczucia straty, osamotnienia, braku oparcia otrzymywanego dotychczas od bliskiej osoby.

Fakt doznania przez powódkę krzywdy jest bezsporny, strona pozwana nigdy okoliczności tej nie kwestionowała.

Wobec stwierdzenia, iż powódka należy do kręgu uprawnionych do żądania kompensaty (zadośćuczynienia), jak też że doznała krzywdy, w dalszej kolejności rzeczą Sądu było wyznaczenie właściwej, adekwatnej do rozmiaru tejże krzywdy kwoty.

Sąd określił sumę należnego powódce zadośćuczynienia na kwotę 120.000,00 zł (przy uwzględnieniu wypłaconej już z tego tytułu kwoty 20.000,00 zł). W ocenie Sądu tak ustalona kwota stanowić będzie właściwą rekompensatę za cierpienia psychiczne, jakich doznała powódka w związku ze śmiercią syna. Jednocześnie wskazana wyżej suma jest zdaniem Sądu- utrzymana w rozsądnych granicach, uwzględniających aktualne warunki oraz przeciętną stopę życiową społeczeństwa, w którym funkcjonują powodowie, spełniają funkcje kompensacyjne, są społecznie uzasadnione i nie prowadzą do bezpodstawnego wzbogacenia. Równocześnie Sąd zdaje sobie sprawę, iż niewątpliwie przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego tylko w pewnym stopniu zrekompensuje powodowi doznana krzywdę za naruszenie prawa do życia w rodzinie. Utrata najbliższej osoby zawsze wywołuje ból, który odczuwany jest przez każdą osobę różnie i dlatego okoliczność ta nie wymaga dowodu.

Kryteria, którymi winien kierować się sąd przy ustalaniu odpowiedniej sumy zadośćuczynienia muszą być obiektywne i sprawdzone (zob. wyrok SN z dnia 8.08.2007 r., I CSK 165/07, OSNC- ZD2008, nr 3, poz. 66; z dnia 10.03.2006 r., IV CSK 80/05, OSNC 2006/10/175, Biul SN 2006/6/8, Wokanda 2006/7-8/23, OSP 2007/1/11).

Okolicznością niesporną pozostaje fakt, iż utrata osoby najbliższej zawsze wywołuje ból, poczucie osamotnienia oraz pustki i sam ten fakt nie wymaga dowodzenia. Szacując wysokość zadośćuczynienia dochodzonego przez powódkę Sąd miał na uwadze takie elementy jak: dramatyzm doznań powódki, wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią matki, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci oraz czas ich trwania, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzoną ze zmarłą, rola w rodzinie pełniona przez O. C.. Nadto istotnymi dla oceny stopnia pokrzywdzenia powódki były następujące czynniki: wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej- reakcja na traumę (długotrwałość procesu żałoby, konieczność podjęcia specjalistycznej terapii), stopień, w jakim powódka będzie umiała odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania.

Nadto określając wysokość odpowiedniego zadośćuczynienia Sąd posiłkował się również takim kryterium jak: okoliczność czy dochodzący swych roszczeń na skutek śmierci osoby bliskiej stał się osobą samotną, bez rodziny. Wysokości zadośćuczynienia nie rozpatrywano natomiast przez pryzmat sytuacji majątkowej zmarłego czy pozostałych przy życiu osób bliskich; roszczeń materialnych z tym związanych dochodzić bowiem można na odrębnej podstawie, jaką stanowi przepis art. 446 § 3 k.c.

Wspierając się powyższymi wytycznymi Sąd Okręgowy uznał, iż zasługuje na ochronę prawną roszczenie powódki z art. 446 § 4 k.c. w wysokości wyżej wymienionej, bowiem tak ustalona kwota w pełni zrekompensuje im cierpienie. Oceniając wysokość adekwatnej do krzywdy powódki kwoty Sąd miał na względzie, że jej relacje z synem były zażyłe, zgodne, przyjacielskie; świetnie się rozumieli. Stanowili dla siebie wzajemnie oparcie. Wspólnie zamieszkiwali, celebrowali uroczystości rodzinne, spędzali ze sobą dużo czasu. Małoletni był ulubieńcem rodziny z racji tego, że był najmłodszym dzieckiem powódki. Powódka bardzo przeżyła śmierć syna- nie korzystała wprawdzie z pomocy specjalistów- psychologa, czy psychiatry, ale zażywała środki uspokajające, utraciła apetyt, do chwili obecnej ma problemy ze snem. Często wspomina zmarłego syna, odczuwa nieustanny żal i smutek, odwiedza jego grób na cmentarzu.

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej wymienione argumenty zasadnym było ustalenie wysokości należnego powódce zadośćuczynienia na poziomie kwoty 120.000,00 zł, a mając na względzie, że w postępowaniu likwidacyjnym wypłacono powódce 20.000,00 zł, należało zasądzić od pozwanego na jej rzecz dalszą kwotę 100.000,00 zł.

O odsetkach orzeczono w oparciu o przepis art. 481 k.c. W myśl przepisu art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z przepisem art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jego wykonania. Ogólna zasada przewidziana w przepisie art. 455 k.c. w stosunku do wykonania zobowiązania przez ubezpieczyciela doznaje modyfikacji określonej przepisami art. 817 k.c. i § 32 ust. 1 – 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz. U. z 1992 roku, poz. 96, Nr 475) – w brzmieniu obowiązującym w chwili zaistnienia zdarzenia szkodzącego. Zgodnie z tymi regulacjami co do zasady (o ile nie zajdą szczególne okoliczności) ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni licząc od daty otrzymania zawiadomienia o szkodzie. Powódka domagała się odsetek od dnia wniesienia pozwu, a zatem żądanie to należało uwzględnić.

Orzekając o kosztach procesu (punkt III sentencji wyroku) Sąd oparł się o przepis art.98 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Zgodnie z w/w przepisem strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym przez koszty procesu należy rozumieć koszty sądowe, a więc opłaty sądowe oraz podlegające zwrotowi wydatki sądowe, a ponadto koszty zastępstwa procesowego. Dodatkowo stronie reprezentowanej przez adwokata należą się koszty zastępstwa procesowego ustalone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800.). Pozwany przegrał proces, dlatego na podstawie wymienionych przepisów zasądzono od niego na rzecz powódki kwotę 6.417 zł, w tym: opłata sądowa od pozwu- 1000 zł, koszty zastępstwa adwokackiego- 5400 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa- 17 zł.

Mając na uwadze fakt, iż powódka była zwolniona od kosztów sądowych ponad 1000 zł, brakującą opłatą od pozwu w wysokości 4000 zł należało obciążyć pozwanego.